

LA REPRESENTACIÓ DE LA PASSIÓ A CERVERA L'ANY 1534: ACORD, LLICÈNCIA I COST

Josep M. Llobet i Portella

El drama religiós titulat la Passió de Jesucrist, que durant segles –almenys, des de l'any 1481– fou representat en moltes ocasions durant la Setmana Santa a Cervera,¹ fou estudiat per Agustí Duran, el qual, l'any 1915, publicà el seu treball i la transcripció d'alguns textos.² Posteriorment, la seva filla Eulàlia Duran ha donat a conèixer un estudi més complet i aprofundit dels textos que serviren per a les representacions del segle XVI, alguns dels quals s'han conservat fins als nostres dies.³

Una de les repeses de la representació del drama tingué lloc l'any 1534, quan el prevere Baltasar Sança, el dia 26 de febrer d'aquell any, proposà a la Comunitat de Preveres de l'església de Santa Maria de Cervera fer una representació

de la Passió de Jesucrist.⁴ Mossèn Sança argumentava la seva proposta destacant la grandesa del benefici que tothom tenia rebut de Jesucrist per la seva santíssima passió i la institució dels sacraments, per la qual cosa creia que un tan alt benefici, que contenia el preu de la humana redempció, seria més vivament fixat en la memòria dels cerverins d'aquell temps i de tots els cristians en general si es fes la representació proposada i encara afegia que era remarcable l'habilitat que tenien els preveres de la Comunitat per portar a terme la representació. Els membres de la Comunitat, acordaren acceptar la proposta feta per Baltasar Sança sempre i quant no intervingués en la representació cap persona «sospitosa» i elegiren alguns preveres per portar a terme els preparatius necessaris. Era imprescindible, però, perquè es pogués portar a terme la representació, obtenir la corresponent llicència del tribunal de la Inquisició (document 1).

En conseqüència, la Comunitat va de-

¹ Actualment, s'han recuperat les representacions medievals de la Passió, que tenen lloc a l'església cerverina de Santa Maria (*Passió Medieval de Cervera*, Cervera, 2016).

² Agustí DURAN i SANPERE, «Un Misteri de la Passió a Cervera», *Estudis Universitaris Catalans*, extret del volum VII (1915).

³ Agustí DURAN i SANPERE i Eulàlia DURAN, *La Passió de Cervera. Misteri del segle XVI*, Barcelona, Curial, 1984.

⁴ Una versió del text d'aquesta proposta ja va ser publicada per Agustí Duran i una altra versió per Eulàlia Duran.

manar la llicència, però la resposta va ser que aquesta petició calia que passés a consulta. Davant de les dificultats que sorgien, els eclesiàstics de la Comunitat, malgrat que ja hi haguessin hagut algunes despeses, volien abandonar la preparació de la representació, però, providencialment, els paers de Cervera decidiren intervenir en l'afer. Aprofitant que a Barcelona hi havia el lloctinent d'inquisidor Galceran d'Oluja, el qual era comanador de la comanda cerverina de Sant Antoni i paborde de Sant Pere dels Arquells,⁵ per tant una persona molt propera a les autoritats cerverines, el dia 16 de març d'aquell any 1534 li van escriure una carta mitjançant la qual, atès que la Comunitat de Preveres cerverina tenia molt avançada la preparació de la representació de la Passió durant la propera Setmana Santa, en la qual no hi intervindrien sinó eclesiàstics, i que necessitava la llicència de l'inquisidor, li demanaven que volgués atorgar la susdita llicència i, en cas que ell no ho pogués fer, que procurés que l'inquisidor la concedís (document 2). Aquesta vegada, la petició va ser atesa, ja que, el dia 22 d'aquell mes de març, els cerverins rebien la llicència del comanador Galceran d'Oluja, lloctinent d'inquisidor.

Desconeixem quines foren les despeses que ocasionà aquesta representació a la Comunitat de Preveres cerverina, però sí que sabem que, el dia 12 d'abril del mateix any, el clavari municipal de Cervera va pagar als fusters Pere Joan Coloma i

Bartomeu Guerau tres lliures, que eren l'import de la construcció d'un cadafal a l'església de Santa Maria per representar la Passió el Divendres Sant i adobar les creus (document 3).

Textos documentals

1

1534, febrer, 26. Cervera

Els membres de la Comunitat de Preveres de Cervera acorden acceptar la proposta feta per Baltasar Sança de fer una representació de la Passió de Jesucrist i elegeixen alguns preveres por portar a terme els preparatius necessaris.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Cervera, Fons de la Comunitat de Preveres, *Consells*, 1510-1537, f. 222v.

+

Pro recensenda ach representanda domini nostri Iesu Christi Passione ach tanti beneficii recolenda memoria consilium.

Dimecres, a XXVI del predit mes, congregada tota la venerable Comunitat dins lo chor de la present sglésia, entre la hora dels difunts y completes, fonch proposat a la venerable Comunitat dels preveres per lo venerable mossèn Baltassar Sança la següent proposició:

«Senyors molt venerables, considerant la grandessa del benefici tots tenim rebut de nostre senyor Déu Jesucrist per la sua Passió sanctíssima y institució de sacramens, los quals prochehiren de aquella, perquè un tan alt benefici contenen en si lo preu de la nostra redemptió sie més vivament imprimen en nostra memòria y de tots los cristians, considerant la oportunitat y la molta habilitat dels preveres de aquesta nostra venerable Comunitat, a paregut degué preposar a vostres reverències lo plàcia deslliberar sobre açò y, si a ells parrà ésser fahedor, que facen electió de alguns venerables preveres que prenguen lo càrrech de tot lo que aserca de aquest misteri serà nessessari».

Sobre la qual proposició, congr[eg]lada la

⁵ La pabordia de Sant Pere dels Arquells va dependre de l'Estany fins a l'any 1592, en què fou cedida a Montserrat.

2

F uendret Sans de mata
 Para una passada e Jesus
 pres entrin de la gtra ab dos
 rabins y tornat senha al
 sold de la gtra / entrin Judes
 p lo rbo / Cuidam o ofparar
Caybas
 Que lo que sent sempre amare
 Anna
 Seran vers p. nostres soldans
 Cuidam alne mit fides
 Oye ab gran atenio
 Infec
 No que nostre gran padio
Caybas
 La mare es del presoner
 que plora for
 Anna
De xan la fe
 Abram

Un full del manuscrit que es conserva a l'Arxiu Comarcal de la Segarra.

venerable Comunitat o major part de aquella, fonch determenat qu'és fes, pus no entrevingués ninguna persona sospitossa, y feren electió de persones prenguessen aquest càrrech los venerables mossèn Jacme Juyent, procurador, y los venerables mossèn Loïs Montaner, mossèn Borthomeu Ffiguera, mossèn Pere Ponç y mossèn Baltessar Sança, etc. Als quals donen poder de elegir personatges y demanar licència y, aquella obtenguda del inquisidor o son lochtinent, puguen fer procurar tot so y quant per la representació del predit misteri serà nessessari.

[*Al marge esquerre, una mà amb un dit que assenyala el text següent:*] Reberen la licència del senyor coma[na]dor Oluga, lochtinent de inquisidor, a XXII de març del any predit.

2

1534, març, 16. Cervera

Els paers de Cervera demanen a Galceran d'Oluja, llochtinent d'inquisidor, que doni llicència per a què es pugui celebrar la Passió a Cervera i, en cas que no ho pugui fer, que ho demani al pare inquisidor.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Registre de lletres*, 1533-1534, f. 21 bis i paper solter.

Molt reverent e magnífich y tant virtuós senyor lo senyor mosser Galceran de Oluja, comanador de Sanct Anthoni, pabordre de Sanct Pere dels Archells e general de Navarra, lochtinent de inquisidor, en Barcelona.

Molt reverent senyor,

Per quant la venerable Comunitat dells preveres de esta vila haurie emprès de fer la representació e los misteris de la sanctíssima Passió per a la Semmana Sancta, en la qual no y entrevenen sinó sglesiaístichs, e tenen necessitat de licència del reverent inquisidor, per ço, per part de la present universitat, fem fer la present a sa reverència, pregant la vulle, si té càrrech e loch del reverent pare inquisidor, vulle donar-los licència per a fer dita representació e, si tal càrrech no tendrà de lochtinent de inquisidor, ho vulle procurar ab lo reverent pare inquisidor vulle atorgar tal

licència e facultat, que, en sert, la cosa és tant avant e la venerable Comunitat y ha fetes ja algunes despeses, e, per quant vuy dilluns han rebuda una letra de vostra reverència en la qual havie necessitat de consulta e ja volien lexar de fer dita representació e nosaltres, sentint açò, havem deslberat de fer la present a vostra reverència, pregant lo vulle atorgar dita licència, com a loch que és, o procurar de haver-nos aquella, e açò li tendrem a special gràcia, o vulle fer per aquesta universitat e procurar se fasse dita representació per ésser tant en avant, y, si alguna cossa ordenarà que aquesta universitat pugua fer, o farà ab molta voluntat.

E nostre senyor Déu guarde e prospere sa molt magnífica e reverent persona per lonch de temps ab augment, com desige.

Y és de Cervera, a XVI de març, any M D XXXIII.

Senyor, los pahers de la vila de Cervera a la honor de vostra reverència apparellats.

[*Al marge esquerre:*] Expedita.

3

1534, abril, 12. Cervera

El clavari municipal de Cervera paga a Pere Joan Coloma i Bartomeu Guerau, fusters, tres lliures, que són l'import de la construcció d'un cadafal a l'església de Santa Maria per representar la Passió el Divendres Sant i adobar les creus.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1534, f. 18r.

Ítem, per lo matex manament, a XII de abril, paguí a mestre Pere Johan Coloma, fuster, e a mestre Berthomeu Guerau, fuster, tres lliures, per rahó que havien ffet lo catafall, en la església mayor, del Divendres Sant, quant fferen la Passió, y adobar les creus, segons és continuat en libre de Racional, en cartes CCX, e àpocha ne an ffermada a 12 de abril, any XXXIII.

[*Al marge dret:*] III lliures.

[*Al marge esquerre:*] Fermada àpocha.

*AGUSTÍ DURAN I SANPERE
EULÀLIA DURAN*

**LA PASSIÓ
DE CERVERA**

MISTERI DEL SEGLE XVI

BIBLIOTECA TORRES AMAT

curial